

Helsingfors/Mariehamn 30.3.2023**Nr 25/23****Hänvisning** Justitieministeriets skrivelse
16.3.2023, VN/32016/2022.

Till Justitieministeriet

Ärende

Justitieministeriet begär i skrivelse 16.3.2023 Ålandsdelegationens utlåtande beträffande ett utkast till en överenskommelseförordning om skötseln av vissa uppgifter som gäller lagtings- och kommunalval samt rådgivande folkomröstningar på Åland. Utlåtande från Finansministeriet, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samt Statens ämbetsverk på Åland och samtycke från Ålands landskapsregering har bifogats handlingarna.

Överenskommelseförordningens bakgrund och innehåll

Lagtinget antog 16.1.2019 bl.a. en ny vallag för Åland, som ersatte den tidigare landskapslagen om lagtingsval och kommunalval. Ålandsdelegationen avgav 25.2.2019 utlåtande över vallagen (ÅFS 45/2019) och republikens president stadfäste landskapslagen 10.5.2019. Den nya vallagen föranledde ändringar i den då gällande överenskommelseförordningen (ÅFS 375/1999), varför en ny överenskommelseförordning (FFS 130/2019) utfärdades, som föreliggande överenskommelseförordning ska ersätta. I den nya överenskommelseförordningen har rådande praxis beträffande fördelningen av förvaltningsbehörigheten beaktats.

Enligt förordningens 1 § ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata till Ålands landskapsregering tillhandahålla de befolkningsuppgifter som bestäms i 17 § i vallagen för Åland och som Ålands landskapsregering behöver för upprättande av rösträttsregistret. I förordningens 2 § preciseras de uppgifter som ankommer på Sta-

tens ämbetsverk på Åland som valregistermyndighet. Överenskommelseförordningens 3 § reglerar fördelningen av kostnadsansvaret. Förordningens 4 § innehåller ikraftträdelsebestämmelser.

Lagtingsbehörigheten

Enligt 18 § 1 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om lagtingets organisation och uppgifter, val av lagtingets ledamöter, landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar. Lagstiftningsbehörigheten gällande kommunala val och kommunernas förvaltning tillkommer landskapet enligt 18 § 4 punkten i självstyrelselagen. Landskapets lagstiftningsbehörighet begränsas dock av bestämmelserna i 9, 13 och 67 § i självstyrelselagen. I 9 och 67 § ingår bestämmelser om deltagande i val och valbarhet och enligt 13 § ska lagtingets ledamöter utses genom omedelbara och hemliga val där rösträtten är allmän och lika för alla röstberättigade.

Enligt självstyrelselagens 29 § 1 mom. 1 punkt utgör folkbokföring riksbehörighet. Till folkbokföringen hänförs även bestämmelser om personbeteckning. Grundlagens 10 § förutsätter att det i lag utfärdas närmare bestämmelser om skydd av personuppgifter. Rösträttsregistret baserar sig främst på befolkningsdatasystemet. Vid utnyttjandet av befolkningsdatasystemet ska de begränsningar som anges i rikslagstiftningen följas. Detta har beaktats i landskapslagstiftningen.

Finansieringen

Självstyrelselagen utgår från att part som enligt självstyrelselagen har förvaltningsbehörigheten även har kostnadsansvaret. Vid överförandet av förvaltningsuppgifter har den mottagande parten ansetts åta sig finansieringen om inte annat anges. Kostnadsfrågan kan lösas t.ex. så att den särskilt anges i en överenskommelseförordning eller medelst separata avtal mellan behörig riks- och landskapsmyndighet. Överenskommelseförordningens 3 § förutsätter att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och Statens ämbetsverk på Åland ersätts av landskapets medel för kostnaderna för skötseln av de i 1 § och 2 § avsedda uppgifterna i enlighet med ett avtal som Ålands landskapsregering ingår med nämnda riksmyndigheter. Enligt Ålandsdelegationens uppfattning kan kostnadsansvaret regleras på föreslaget sätt.

Ålandsdelegationens slutsats

Ålandsdelegationen ser inte hinder för att den föreslagna överenskommelseförordningen i föreliggande form sätts i kraft.

Närvarande

Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Dahlén, Lampi, Leino-Sandberg och Siitari.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare